

o cambio climático, unha consecuencia máis dun modelo insustentable
educación ambiental e comunicación como ferramentas para o cambio de hábitos e actitudes

iniciativas fronte ao cambio climático en galicia

bernardo parajó

centro de educación ambiental as corcerizas
31 de outubro de 2009

c o n t i d o s

- a situación enerxética actual
- a dimensión ambiental da enerxía
- a ruta da enerxía
- a xestión enerxética
- a axencia local de enerxía de vigo

a situación enerxética actual

consumo enerxético

- maior consumo de enerxía da que se necesita
- centrado en combustibles de orixe fósil
- esgotamento de reservas
- alta dependencia de países extractores
- dificultade de abastecemento
- contexto enerxético mundial sensible e inestable
- contaminación medioambiental

obxectivos da política enerxética

- aforro e eficiencia enerxética
- asegurar abastecemento enerxético
- reducir dependencia enerxética
- implantación progresiva de fontes de enerxía renovables
- redución de emisións contaminantes e GEI

a situación enerxética actual

canto tempo poderán os combustibles fósiles cubrir a crecente demanda enerxética?

ata qué punto e durante canto tempo poderase capturar e almacenar CO₂?

de onde virá a enerxía que necesitaremos as próximas décadas?

consideremos

- a ruta da enerxía na actualidade
- o impacto das enerxías fósiles
- o impacto da enerxía nuclear
- o impacto das enerxías renovables

o recorte de extracción de petróleo deixará un oco de produción enerxética

- os demais combustibles fósiles e a enerxía nuclear non poderán cubri-lo
- de continuar así, as enerxías renovables tampouco serán suficientes
- os biocombustibles non poderán abastecer ao transporte

será entón o prezo dos produtos enerxéticos o mecanismo regulador?

a situación enerxética actual

a maioría das estimacións de escenarios enerxéticos mundiais para o futuro consideran:

- incremento da demanda
- enerxías fósiles suficientes
- crecemento das enerxías renovables baixo, debido ao custe

estes supostos ignoran aspectos fundamentais:

- o cambio climático acelérase
- combustibles fósiles son limitados
- a enerxía nuclear non é resposta

as enerxías renovables teñen a chave do futuro e teñen potencial suficiente para cubrir a demanda mundial

a dimensión ambiental da enerxía

cambio climático

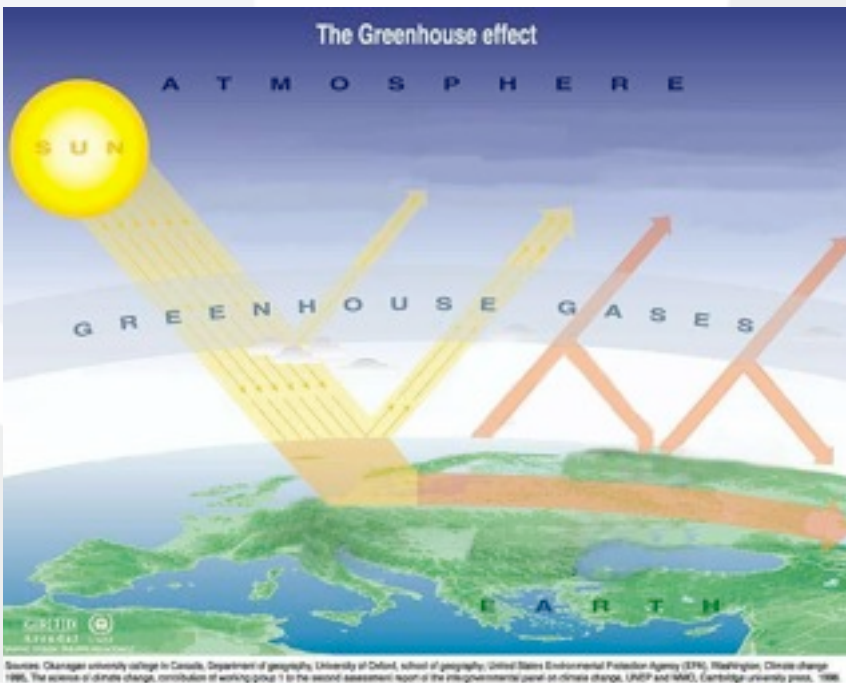
(convención marco das nacións unidas sobre o cambio climático)

Cambio de clima atribuído directa ou indirectamente á actividade humana, que altera a composición da atmosfera mundial e que se suma á variabilidade natural do clima observada durante períodos de tempos comparables”

a dimensión ambiental da enerxía

mediante o efecto invernadoiro natural certos gases atmosféricos (vapor de auga (H_2O), dióxido de carbono (CO_2), metano (CH_4), ...) confinan as radiacións que emite a terra quente, evitando que se perdan no espazo exterior.

Sen os “gases de efecto invernadoiro” estímase que a temperatura media da superficie terrestre sería de $-19\text{ }^\circ\text{C}$ en vez de $+14\text{ }^\circ\text{C}$ actuais.

e ademáis do efecto invernadoiro natural, emitimos 7 xigatoneladas (miles de millóns) de CO_2 cada ano

1 tonelada de CO_2 é:

- unha viaxe en avión madrid – londres (ida e volta) por persoa
- 5.000 km en coche
- emisión media anual de unha persoa en países como mozambique

a dimensión ambiental da enerxía

dióxido de carbono (CO₂)

principais fontes:

- a queima de combustibles fósiles (carbón, petróleo, gas natural...)
- a eliminación de bosques
- os incendios forestais

alternativas

- aforro enerxético e uso eficiente da enerxía
- uso de enerxías renovables
- tecnoloxías máis limpas para a produción de enerxía
- protección dos bosques

metano (CH₄)

descomposición da materia orgánica:

- en ambientes pobres en osíxeno (arrozais e zonas húmidas)
- nos vertedoiros
- resultado da actividade gandeira

alternativas

- drenaxe frecuente dos arrozais
- aproveitamento enerxético do biogás dos vertedoiros
- abandono da gandería industrial

óxido de nitroso (N_2O)

principais fontes:

- fertilizantes agrícolas
- a produción industrial.
- catalizadores
- queima de residuos

Alternativas

- novas prácticas na agricultura
- novas tecnoloxías na industria
- vehículos eficientes
- redución de residuos

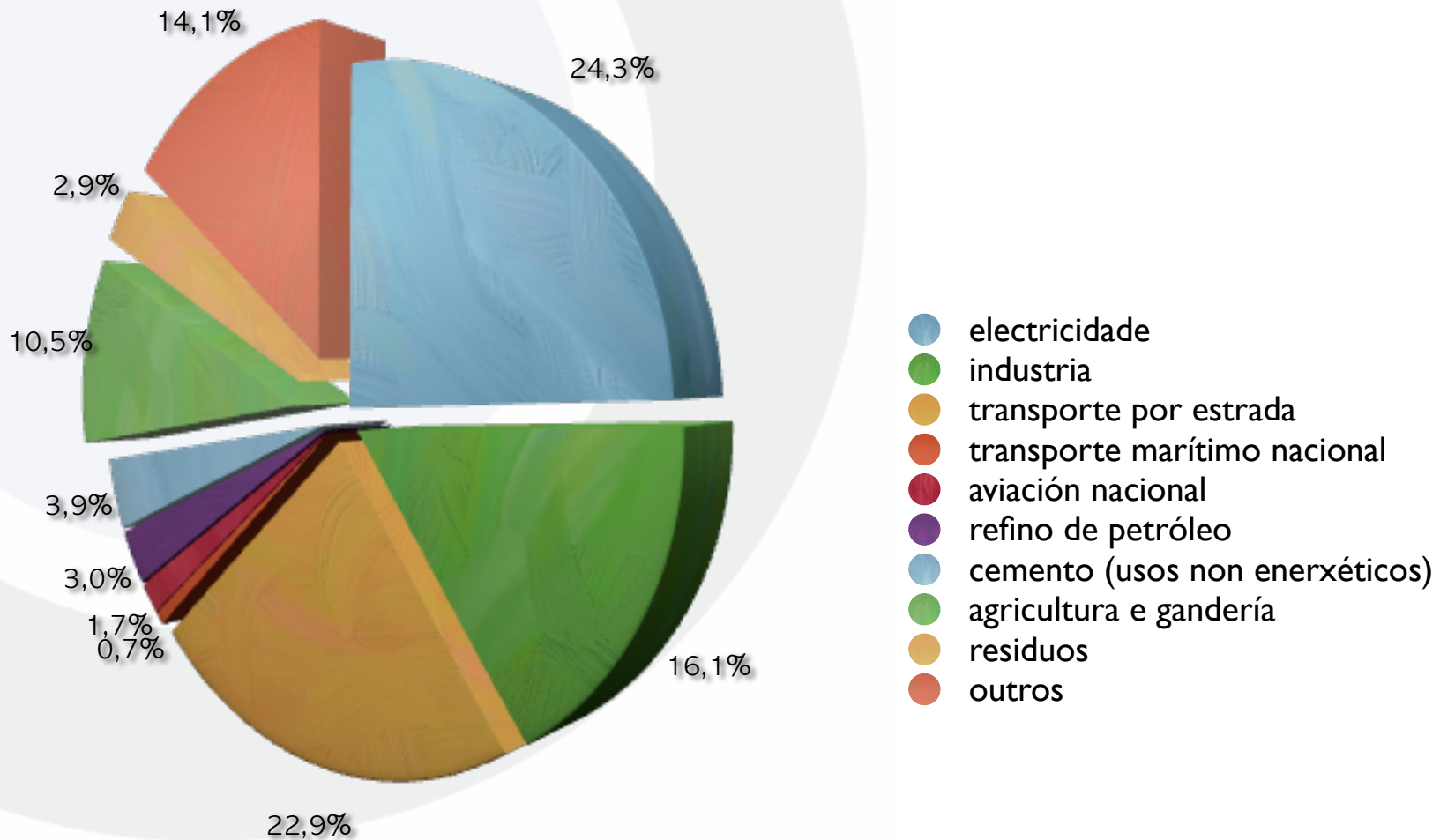
gases fluorados (SF_6 - PFC - HFC)

gases artificiais cunha capacidade extraordinariamente alta para causar efecto invernadoiro. As súas emisións están aumentando rapidamente.

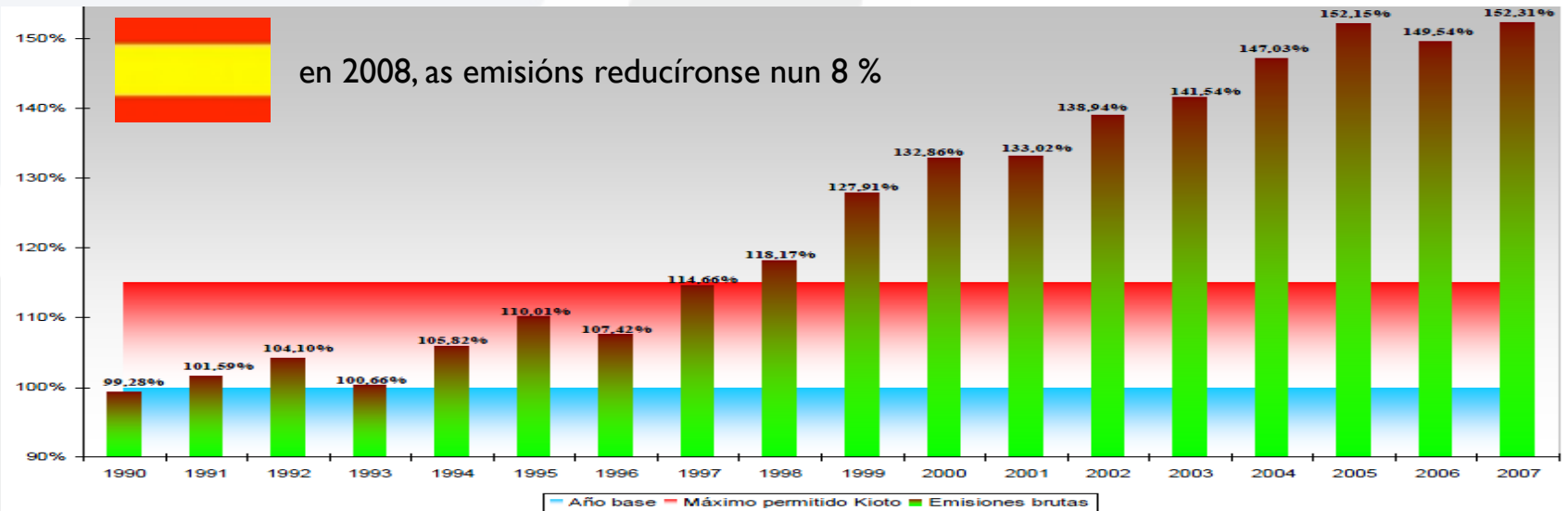
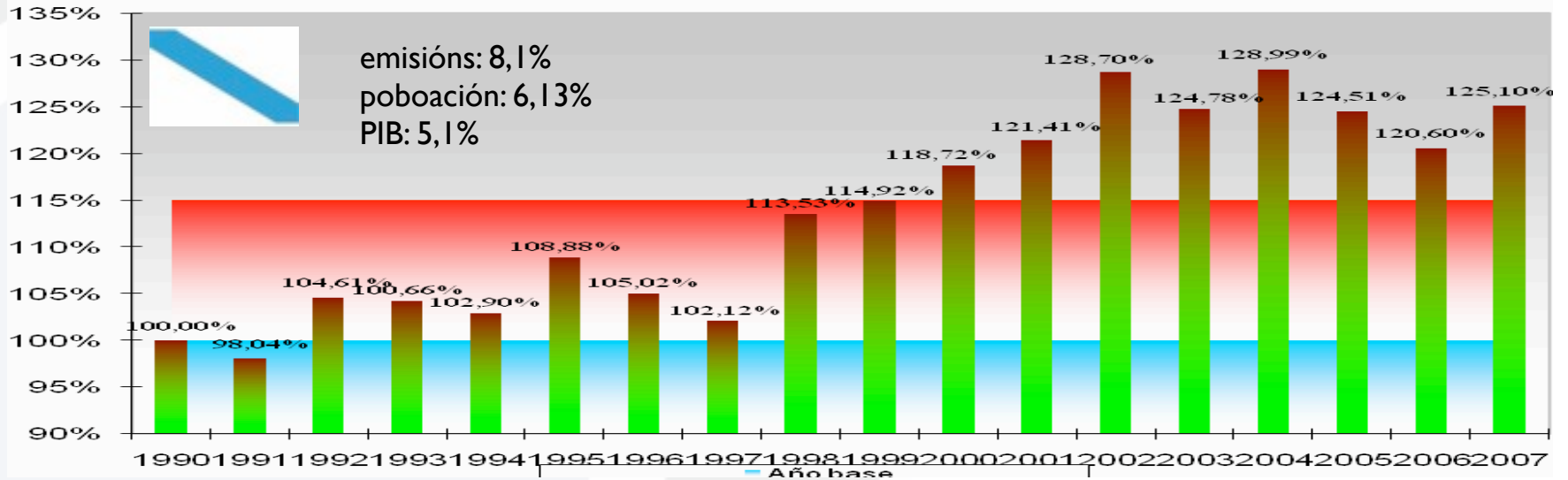
- SF_6 : nos interruptores eléctricos de alta tensión, na fundición do magnesio, nos acristalamentos illantes do ruído, nas pelotas de tenis
- PFC: subprodutos das fundicións de aluminio e industrias de semicondutores
- HFC: proceden de refrixerantes, propelentes e espumantes
- redución de consumo, cambios tecnolóxicos e emprego de outros gases

a dimensión ambiental da enerxía

en 2007, as actividades enerxéticas en españa foron responsables do 78,7 % das emisións de gases causantes de efecto invernadoiro

a dimensión ambiental da enerxía

a ruta da enerxía

enerxía primaria

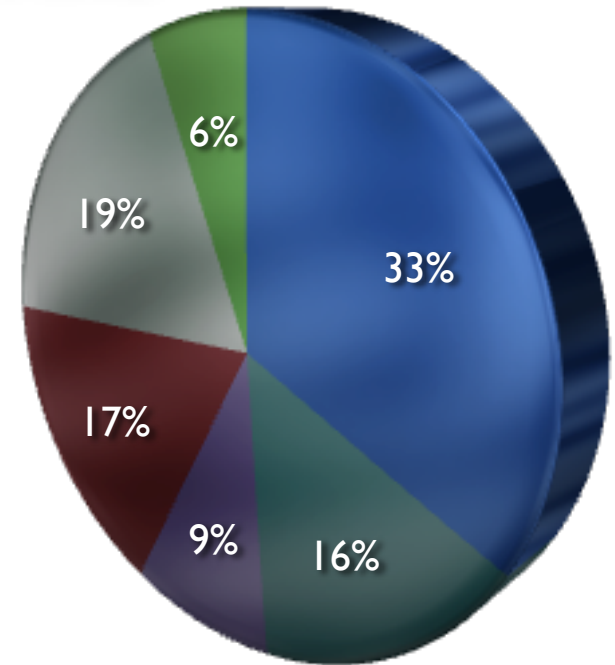
- é a que se obtén da natureza directamente, sen transformación algunha (petróleo, carbón, fontes renovables, ...)

enerxía final

- é a enerxía tal como se usa nos puntos de consumo, (electricidade, gasóleo, gasolina, gas natural, ...)

intensidade enerxética

- é a relación entre a enerxía (primaria ou final) e o produto interior bruto (indicador da eficiencia no uso da enerxía)
- intensidade enerxética primaria
- intensidade enerxética final

- perdas de transformación
- usos domésticos
- terciario
- industria
- transporte
- usos non enerxéticos

consumo de enerxía primaria EU25 (1750 Mtep) en 2005

comisión europea, “plan de acción para a eficiencia enerxética: realizar o potencial” com (2006)545 final. bruxelas, 19.10.2006

a ruta da enerxía

a ruta da enerxía

fontes de enerxía primaria fósiles

xacementos de

- petróleo
- carbón
- uranio
- gas natural

algúns cultivos
enerxéticos

procesado de
materias primas
enerxéticas

refinerías
regasificadoras
enriquecemento de
 U^{235}

algúñas biomásas
líquidas e sólidas

fontes de enerxía
primaria
renovables

convertidores de
enerxía

centrais eléctricas

- térmicas
- ciclo comb.
- nucleares

•coxeración

•district heating

enerxía final

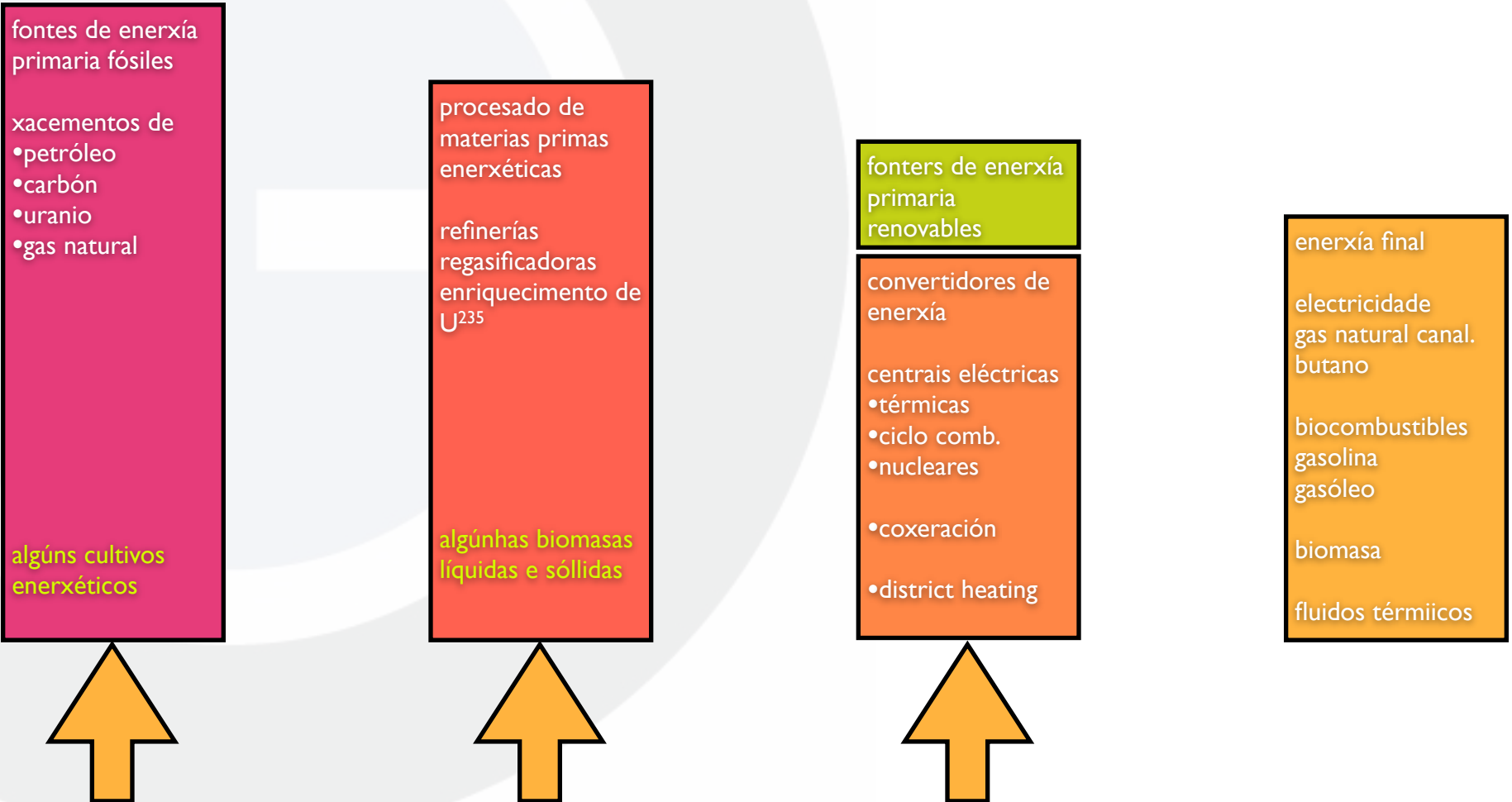
electricidade
gas natural canal.
butano

biocombustibles
gasolina
gasóleo

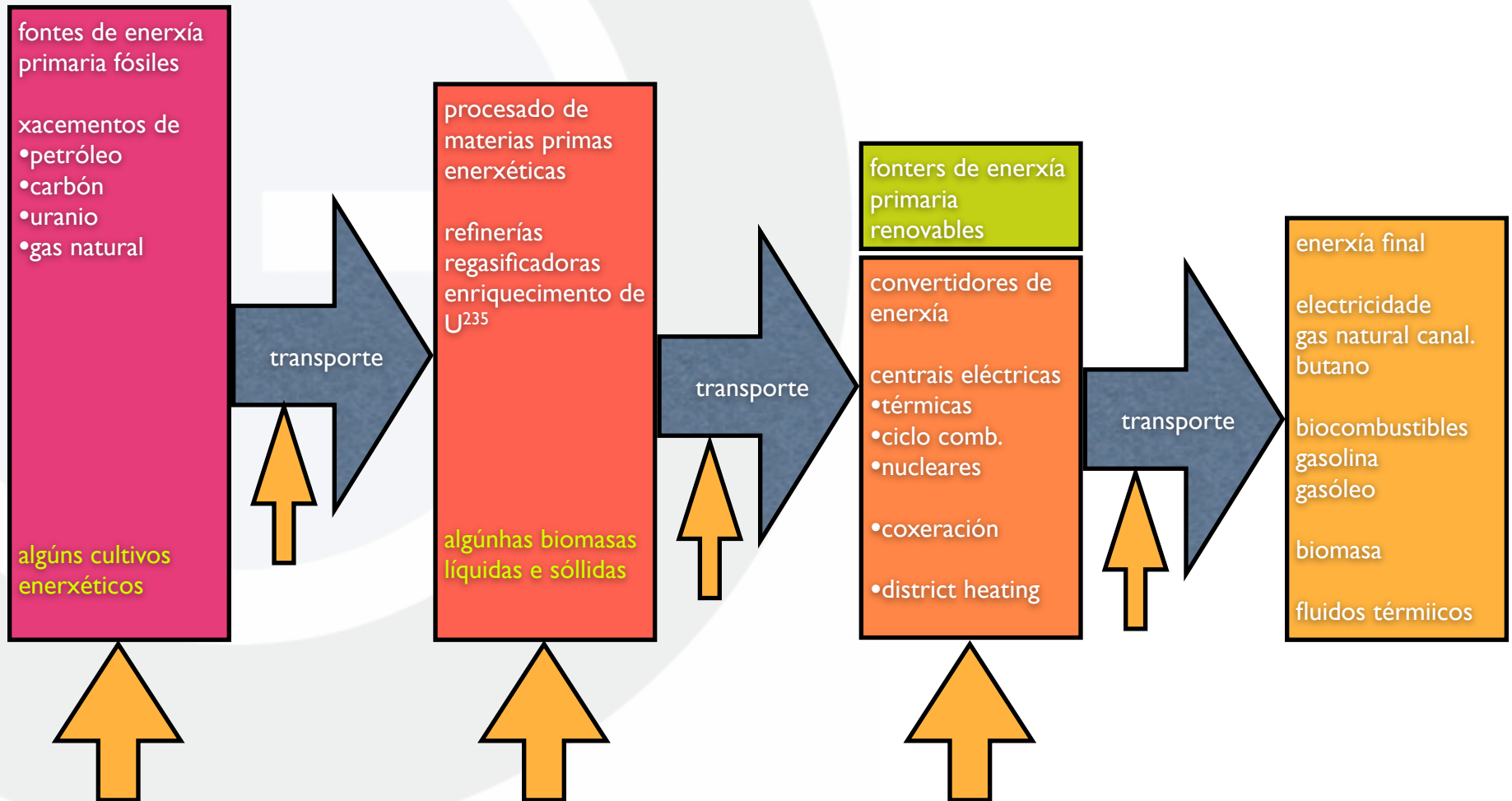
biomasa

fluidos térmicos

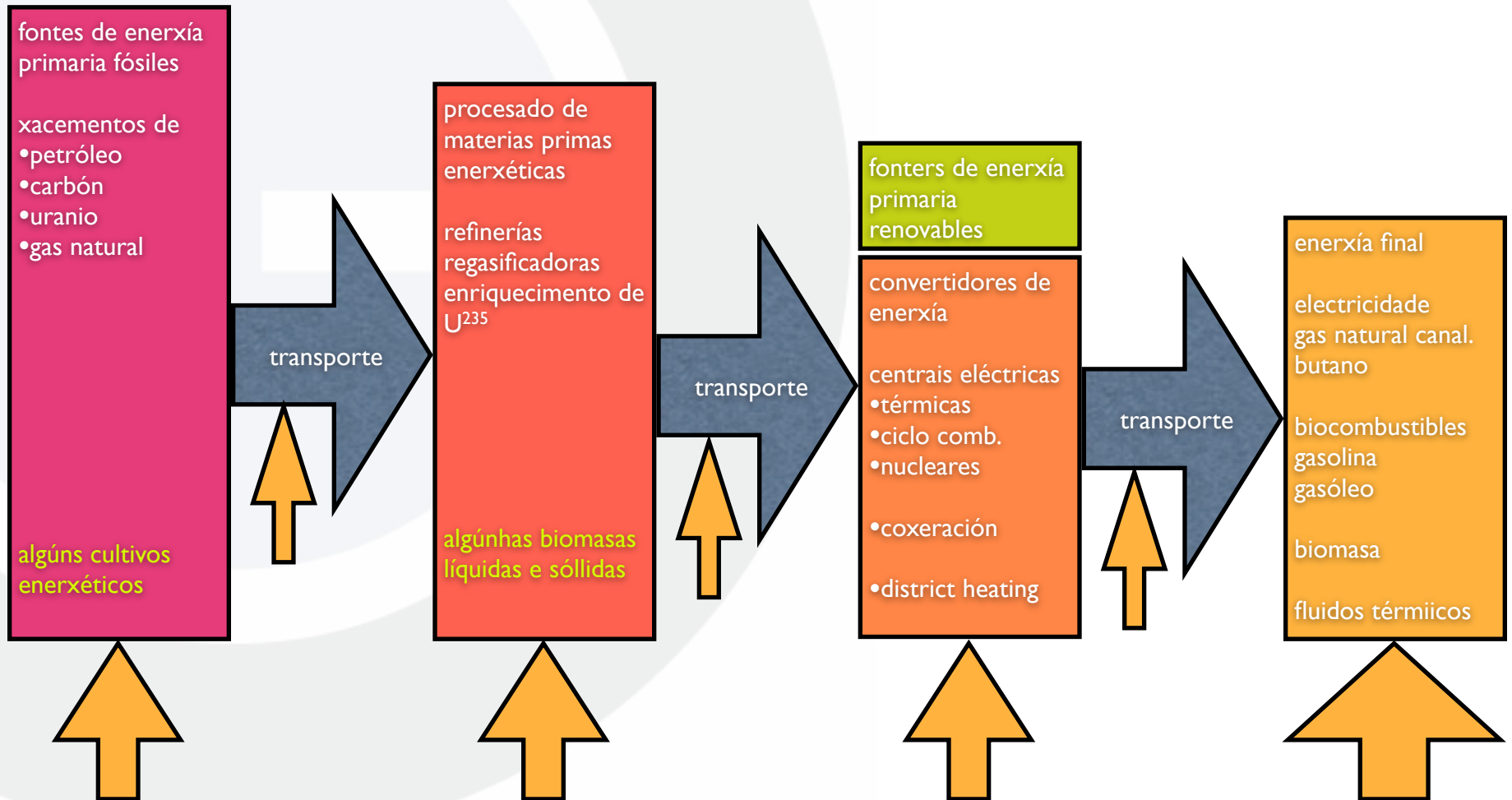
a ruta da enerxía

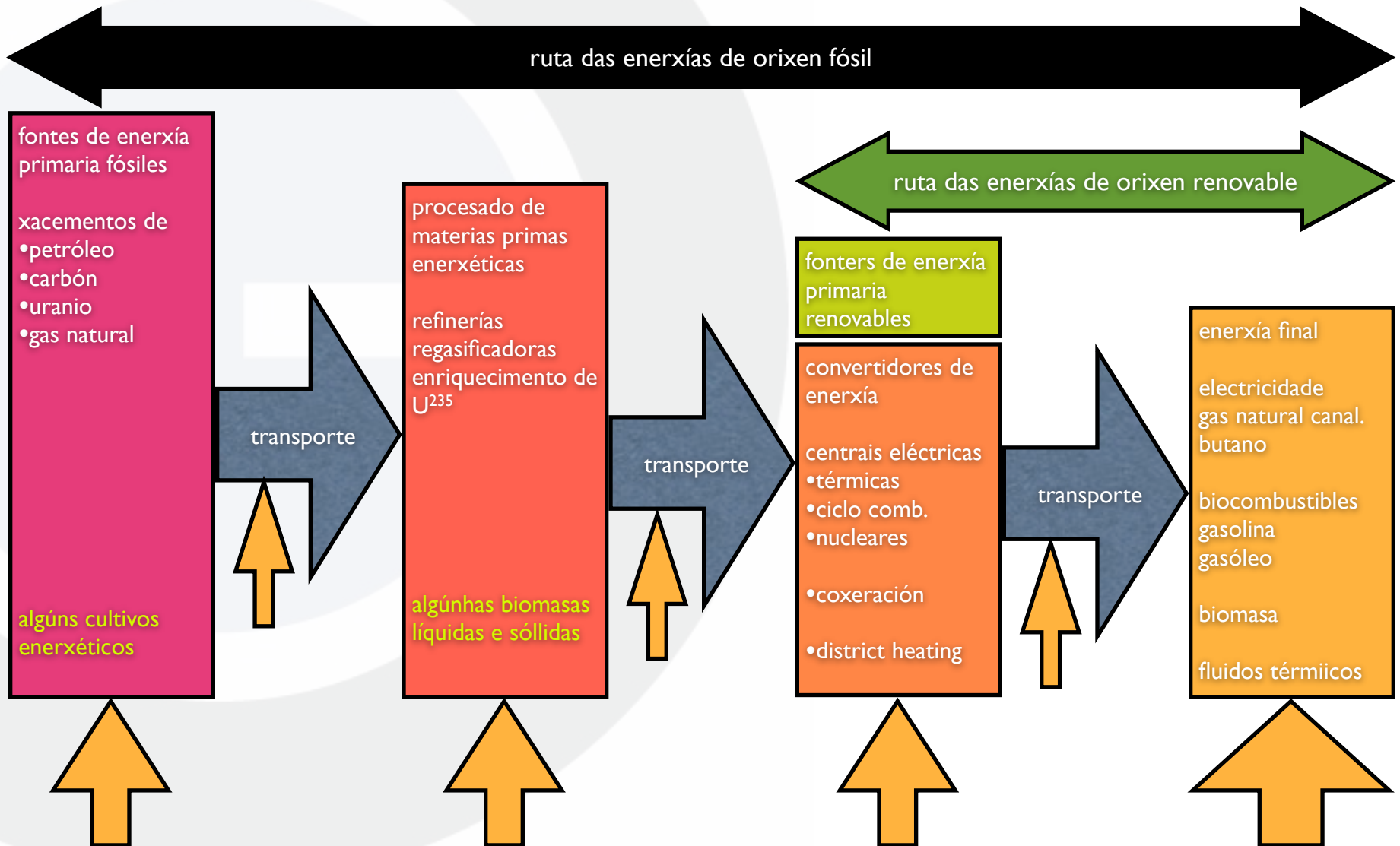
a ruta da enerxía

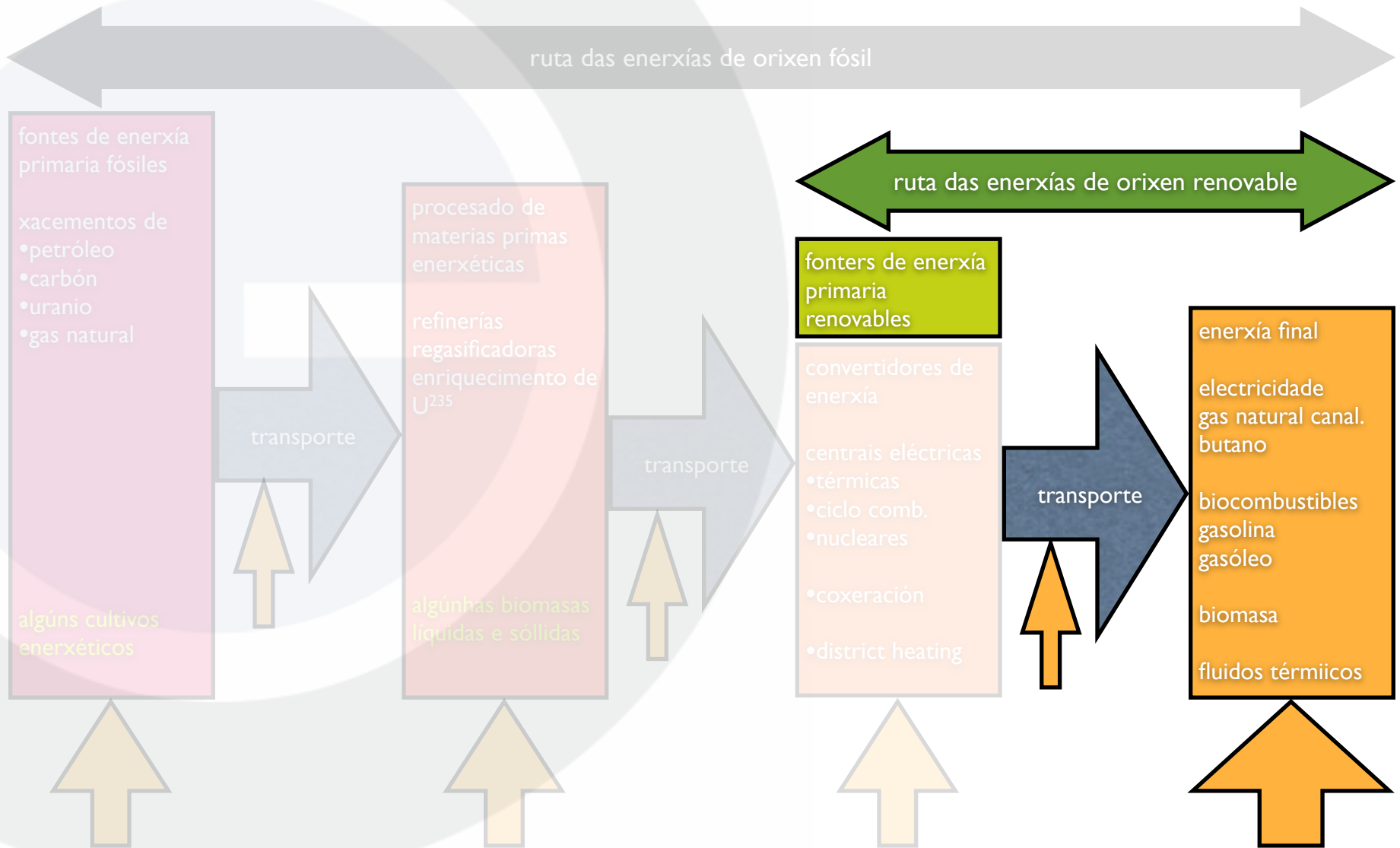
a ruta da enerxía

a ruta da enerxía

a ruta da enerxía

a xestión enerxética

uso racional da enerxía

$$\Downarrow \text{CONSUMO} = \frac{\Downarrow \text{DEMANDA}}{\Uparrow \text{RENDIMENTO}}$$

limitación da demanda: **aforro**

depende fundamentalmente do comportamento dos consumidores...

- uso do transporte público
- hábitos para evitar perdas de calor
- uso correcto de dispositivos
- ...

e dos sistemas pasivos

- illamentos das edificacións
- aproveitamento da luz natural
- ...

mellora do rendemento: **eficiencia**

depende esencialmente das tecnoloxías utilizadas e dos sistemas activos.

- substitución de sistemas por outros de mellor comportamento enerxético
- sistemas que eviten (limiten) o consumo en modo “espera”
- fontes de luz de menor demanda eléctrica para a mesma emisión lumínica
- ...

gestión enerxética

medidas de aforro e eficiencia

en todos os casos

- mantemento

facturación enerxética

- eléctrica
- gas natural

iluminación exterior

- fontes de luz
- luminarias
- sistemas de acendido
- sistemas de regulación de fluxo

semáforos

- aplicación da tecnoloxía LED

$$\downarrow\downarrow\downarrow \text{ENERXÍA} = \frac{\downarrow \text{POTENCIA} \times \downarrow \text{TEMPO}}{\uparrow \text{RENDEMENTO}}$$

edificios

- envolvente térmica

Iluminación interior

- fontes de luz
- luminarias
- control da iluminación

calefacción

- combustibles
- caldeira
- emisores

transporte

- renovación do parque móbil
- biocarburos
- conducción eficiente

a xestión enerxética

fontes renovables de enerxía

formas de enerxía cun período de xeración comparable co período de consumo, e que se producen por fenómenos naturais como:

- o sol (enerxía solar térmica e fotovoltaica)
- os ríos (hidroeléctrica)
- o vento (eólica)
- a biomasa (biomasa sólida, biocombustibles, biogas)
- as ondas do mar, as mareas, ... (enerxías mariñas)
- o calor interior da terra (xeotérmica)

pola súa natureza estes tipos de enerxía son “inesgotables”.

a xestión enerxética

non consumir sin non é imprescindible

aforro

E4

para o que sexa imprescindible, empregar os sistemas máis eficientes

eficiencia

recurrir ás fontes de enerxía máis respetuosas co medio

renovables

PER

a axencia local de enerxía de vigo

foi constituída en maio de 2004, no marco do programa SAVE II da UE

misión

- contribuir á redución de CO₂ e doutros gases contaminantes para ralentizar o quecemento global do planeta

visión

- promover o uso racional dos recursos enerxéticos, contribuír á redución da dependencia dos de orixe fósil e incentivar as fontes renovables

estratexias

- comunicación, divulgación e información
- formación
- colaboración con entidades locais
- uso racional da enerxía
- fomento das enerxías renovables

Autoridad Portuaria de Vigo

caixanova

Concello de Vigo

ZFV
CONSORCIO ZONA
FRANCA DE VIGO

DEPUTACION DE
PONTEVEDRA

inega
INSTITUTO
ENERGETICO DE GALICIA

isofotón

XUNTA DE GALICIA
INICIATIVA DE ASES
ENTRENAMIENTO DE VIGO

PSA PEUGEOT CITROËN

Centro de Vigo

UNIVERSIDADE
DE VIGO

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE ECONOMÍA
E INDUSTRIA

